

Hoe kostbaar vrijheid is...

Dodenherdenking 2020

'Heeft het nu zin dit na ruim veertig jaar allemaal nog op te rakelen? Vergeten heeft positieve kanten. Pijnlijke herinneringen kun je onderdrukken. Het leven zou onleefbaar zijn, als we niet zouden vergeten. Het leven gaat door. Maar we kunnen niet echt verder als we niet bepaalde zaken onthouden en er onszelf en onze kinderen steeds weer van bewust maken.'

Dit is een deel van een quote van Jan Buskermolen van 35 jaar geleden, en deze quote is te lezen in het prachtige boek 'Kudelstaart in oorlogstijd'. Zoals u vanavond hebt kunnen horen, een recent verschenen boekwerk ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding. En het toont op treffende en emotionele wijze aan hoe kostbaar vrijheid is.

Morgen is het 75 jaar geleden dat we bevrijd werden van het regime van een wrede dictator. Hitler. Maar ook 45 jaar (1975) geleden dat de Vietnamoorlog eindigde -of zoals de Vietnamezen hem noemen- de Amerikaanse Oorlog. Ook de Koude oorlog is alweer 30 jaar geleden (1991) en inmiddels ook alweer bijna 20 jaar (2001) geleden waren de terroristische aanslagen in het World Trade Center in New York. Een greep uit afschuwelijke gebeurtenissen die wereldwijd plaatsvonden en die we nooit mogen vergeten. Traditiegetrouw herdenken wij op deze dag de mensen die zijn omgekomen in de strijd voor vrijheid. Aan wie wij ons leven in vrijheid te danken hebben. Een traditie die in ons land door jong en oud belangrijk wordt gevonden. En terecht. Want zonder de offers die deze mensen hebben gebracht was de vrijheid en vrede die we kennen er niet geweest.

Reeds 75 jaar herdenken wij hen die dit mogelijk hebben gemaakt. Reeds 75 jaar staan wij stil bij het bloederige feit dat onze vrijheid is betaald door vele levens. En gek genoeg, lijkt vrijheid voor bijvoorbeeld mijn generatie als zo vanzelfsprekend. Of, beter gezegd, vrijheid leek zo vanzelfsprekend. Want wie had verwacht dat we de 75stige dodenherdenking thuis zouden doorbrengen.

Wat een jubileum herdenking op 4 mei en een grootse vrijheidsviering op 5 mei had moeten zijn is dit jaar door een wereldwijde gezondheids crisis in een totaal ander daglicht komen te staan. Een crisis waarvan we nog niet weten hoe lang het gaat duren, hoe ernstig het mogelijk onze samenleving ontwricht, of welke impact de anderhalve meter in ons leven gaat hebben. We leven in onzekere tijden.

Ik richt mij nu dan ook tot u via de digitale weg, zonder de fysieke nabijheid van elkaar. Nabijheid. Datgene waar velen van u en ik zo aan hechten. Even je broer of vriend een knuffel geven als groet, je moeder een zoen, of het elkaar bij iedere ontmoeting en vertrek geven van een hand. Zo volstrekt normaal. Toch? Wel het lijkt in deze tijd, eerder speciaal.

De Coronacrisis heeft ons deze vrijheid, onze menselijke intimiteit, fysieke verbondenheid, onze veiligheid ontnomen. Tijdelijk? Is deze dreiging, deze strijd tijdelijk? Ik hoop vurig van wel. Ik geloof ook vurig van wel. En wel hierom. Als je heel goed kijkt, zie je dat wij in Nederland onze vrijheid niet hebben laten afnemen. We leveren het zelf in, en maken er het beste van, ter bescherming van onze kwetsbaarste inwoners. Solidair in het thuisblijven, solidair in het samen voorkomen dat het virus ongrijpbaar en onstuitbaar om zich heen slaat zodat voor iedereen die het nodig heeft in het uiterste geval medische zorg beschikbaar blijft. En dat is bijzonder. Niet gemakkelijk. Er worden door sommigen grote offers gemaakt. Juist daarom heel bijzonder. Zo ver weg van elkaar, en toch zo dichtbij voor elkaar, zou ik zeggen. Eigenlijk, vanzelfsprekend dat we dit voor elkaar doen. Volstrekt vanzelfsprekend. Weet u, dat is dus iets dat je klaarblijkelijk na 75 jaar vrede en vrijheid kan oogsten.

Makkelijk is het niet. Het geeft een hoop verdriet. Het doet een groot beroep op ons geduld. En een nog groter appèl op ons vertrouwen. Ja, op dit moment ervaren we allemaal beperkingen in vrijheden. Toen mijn vrouw recentelijk thuis beviel van onze zoon, mochten de oma's niet hun kleinzoon zien, laat staan knuffelen. Geen grote ramp, zoals bijvoorbeeld het verliezen van je bedrijf, en al helemaal niet in verhouding te plaatsen met het geven van je leven, maar desalniettemin wel verdrietig. Op dit moment ervaren we allemaal hoe moeilijk leven in onvrijheid is en wat vrijheid en onvrijheid vandaag de dag betekent. Ok, de een meer dan de ander, iedereen ervaart dit nu eenmaal op zijn of haar eigen manier. Bijvoorbeeld het gezin waarvan de kinderen nu niet naar school kunnen. Ouders die thuis moeten werken, maar daar ook hun kinderen moeten begeleiden bij thuisonderwijs. Mensen die hun baan in de horeca kwijtraken. Ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid die in verzorg- en verpleeghuizen verblijven en geen bezoek van hun naasten mogen ontvangen. De eenzaamheid en het gemis is groot. Maar ook ondernemers die door de beperkende maatregelen grote economische zorgen hebben over de toekomst van hun bedrijf. We hebben ons thuis noodzakelijk opgesloten. Niet meer in elkaars aanwezigheid met elkaar vergaderen, niet meer naar de kerk of moskee, niet meer samen sporten, geen gezelligheid op het terras. Zelfs niet naar de kapper. En dit voelt niet goed. En dat het niet goed voelt, is geruststellend.

Laat het niet het nieuwe normaal worden! Vrijheid in verbondenheid behoort tot de kern van onze identiteit. Voor hen die de grond onder hun voeten weggeslagen voelen, zeg ik uit de grond van mijn hart, houd vol! Voor hen die ziek zijn, of die dagelijks in het epicentrum hulp bieden, houd vol! En hen die na al die weken grote moeite hebben met het naleven van onze veiligheidsregels zeg ik ook. Houd vol, alstublieft, met elkaar, houd vol. Vrijheid is nu eenmaal kostbaar. Veiligheid is duur. Maar het is het waard. Doen we het niet, wordt het alleen maar duurder en betalen we uiteindelijk een onverdraagbare prijs.

We leven nu in een tijd waarin gevraagd wordt om verschillende vormen van vrijheid op te geven voor een groter collectief belang. We doen dat, 75 jaar na de bevrijding van bezetting en terreur, in het besef dat we in een democratische rechtsstaat leven die garandeert dat die inperking van vrijheden op redelijke termijn weer ongedaan wordt gemaakt. Als we kijken naar het begrip vrijheid en de offers die daarvoor gebracht moeten worden, dan maakt het duidelijk dat vrijheid – ook nu – werk in uitvoering blijft. Vrijheid is geen vanzelfsprekendheid, zo blijkt maar weer. We moeten ervoor vechten, niet alleen toen, ook nu, dus weer, keer op keer, niet alleen, maar samen. Juist nu. We mogen de verbinding met elkaar niet verliezen. Want juist die verbondenheid maakt dat we vrij kunnen leven. Juist het rekening houden met elkaar, maakt het veilig. Precies dat ene, het opgeven van een stukje vrijheid van jezelf, maakt dat we allemaal weer in vrijheid en veiligheid kunnen leven.

Niet eerder in de geschiedenis van ons land hebben we overigens zo'n lange periode van vrede gekend. We hebben 75 jaar kunnen bouwen aan onszelf. En kijk eens wat een prachtige samenleving we geworden zijn. En ja, het is niet perfect. Maar ja, wat is perfect? Laten we naar onszelf kijken. Naar ons gezin, naar onze familie en vrienden, naar mijzelf. Bij lange na niet perfect. Dat is inherent aan het mens zijn. Maar we houden wel van elkaar. Staan voor elkaar. Helpen elkaar. Natuurlijk mag je mopperen, ontevreden zijn, maar koester onze democratie. Het is niet perfect, maar zo goed als het in Nederland is, is het bijna nergens in de wereld. Behoud wat je hebt, staat er onder het wapen van Aalsmeer.

We doen nu ervaring op met onvrijheid. Een indruk van hoe het ook kan zijn, had kunnen zijn. Zou kunnen blijven. Als we niets doen. En daarom moeten we alles doen. Jij en ik. Ieder mens.

Wij hebben de gezamenlijke opdracht om hetgeen te doen dat binnen ons vermogen ligt. En dat is vandaag -weliswaar op aangepaste wijze- het herdenken van hen die overleden in onze continuerende strijd voor vrede en veiligheid. Vandaag verbinden wij ons. Straks in de twee minuten stilte staan wij met zijn allen stil, en vragen ons af: hoe kostbaar vrijheid is...

Gido Oude Kotte
Burgemeester Aalsmeer